

Tuloksellisuustarkastus

Tarkastuskertomus 12/2015 Maahanmuuttajaoppilaat ja perusopetuksen tuloksellisuus

Yhteenveto kertomusluonnoksen lausunnoista

Valtiontalouden tarkastusvirasto on saanut viitekohdassa mainitun tarkastuskertomuksen luonnoksesta palautetta seuraavasti:

- Opetus- ja kulttuuriministeriöltä 1.7.2015
- Opetushallitukselta 2.7.2015

Lausunnonantajilla on ollut tilaisuus

- lausua näkemyksensä tarkastuskertomusluonnoksessa esitetyistä tarkastusviraston kannanotoista sekä
- esittää kertomusluonnoksen tekstiin korjaus- ja täsmennysehdotuksia.

Ennen lopullisen tarkastuskertomuksen antamista tarkastusvirasto on kertomusta viimeisteltäessä ottanut huomioon palautteen muuttamalla ja täsmentämällä kannanottoja ja tarkentamalla havaintoosaa seuraavasti:

1. Lausunnonantajien näkemykset kannanotoista

Opetus- ja kulttuuriministeriö piti lausuntonsa mukaan tarkastusviraston suorittamaa tarkastusta ammattimaisesti tehtynä ja totesi, ettei se sisältänyt merkittäviä asiavirheitä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyysi lausunnossaan pohtimaan sitä, voidaanko kertomusluonnoksen mukaisten taustatekijöiden vakioinnin jälkeen jäljelle jäävän selittämätön vaihtelu kahden ryhmän välillä nimetä syrjinnäksi. Lausunnon perusteella tarkastusvirasto on muotoillut kannanottoja siten, että maahanmuuttajataustaisten oppilaiden tilanne ei ole kaikilta osin yhtenäinen kantaväestön oppilaisiin nähden. Tämän lisäksi taustavakioidun eron tulkintaa maahanmuuttajataustaisten oppilaiden ja kantaväestön välillä matematiikan ja äidinkielen PISA pistemäärässä on muutettu siten, että se kuvaa maahanmuuttajataustaisten oppilaiden erilaista kohtelua syrjinnän sijaan. Erossa ei kuitenkaan ole kyse selittämättömästä vaihtelusta vaan ensimmäisen tai toisen sukupolven maahanmuuttajastatusta kontrolloivan muuttujan kertoimen arvosta kun oppilaan taustatekijät on otettu huomioon.

Opetushallitus piti tarkastusviraston kannanottoja ja suosituksia pääosaltaan oikeina.

Opetushallitus kiinnitti lausunnossaan huomiota siihen, että tarkastuskertomusluonnoksessa useassa kohdassa todettiin, että maahanmuuttajataustaiset nuoret opiskelevat ikäluokkaansa alemmilla luokka-asteilla 15 vuoden iässä ja ettei tarkastuskertomusluonnoksessa ollut otettu huomioon sitä, että ensimmäisen sukupolven maahanmuuttajataustaiset nuoret käyvät ennen perusopetusta perusopetuksen valmistavaa opetusta, joka on vuoden mittainen. Tämän kommentin perusteella kannanottoihin on lisätty, että osittain alemmilla luokka-asteilla opiskeluun on syynä se, että ensimmäisen polven maahanmuuttajat osallistuvat vuoden mittaiseen perusopetuksen valmistavaan opetukseen.

Opetushallitus pyysi myös selkeyttämään sitä, miksi maahanmuuttajataustaiset oppilaat opiskelivat keskimäärin pienemmissä äidinkielen ryhmissä. Lopulliseen tarkastuskertomukseen on lisätty tämän

johtuvan siitä, että osa maahanmuuttajataustaisista oppilaista opiskelee erillisen suomi toisena kielellä oppimäärän mukaisesti, jossa on pienemmät ryhmät.

Sekä opetus- ja kulttuuriministeriön että Opetushallituksen lausuntojen perusteella tarkastusvirasto on muuttanut suosituksia siten, että luonnoksessa ollut ensimmäinen suositus poistettiin. Suositus koski niiden syiden selvittämistä, miksi erityisesti ensimmäisen sukupolven maahanmuuttajataustaiset oppilaat opiskelevat usein omaa ikäluokkaansa alemmilla vuosiluokilla ja tämän käytännön tarkoituksenmukaisuuden arviointia. Luonnoksen kolmas suositus on nostettu ensimmäiseksi suositukseksi täsmentämällä sitä niin, että ministeriön tulisi huolehtia siitä, että maahanmuuttajataustaisten oppilaiden osaaminen ja jatko-opintovalmiudet ovat samanlaisia kantaväestön oppilaisiin nähden. Lopulliseen tarkastuskertomukseen lisättiin uutena suosituksena suositus sen selvittämisestä, pitäisikö selvästi muita heikommille maahanmuuttajaryhmille suunnata lisätukea integraation ja jatko-opintovalmiuksien varmistamiseksi. Tarkastuskertomuksen kolmanteen ja neljänteen suositukseen ei tehty muutoksia.

2. Teknisluonteiset täsmennys- ja korjausehdotukset

Kaikki Opetushallituksen esittämät teknisluonteiset korjausehdotukset on otettu huomioon tarkastuskertomuksessa. Opetus- ja kulttuuriministeriö ei esittänyt teknisluonteisia korjausehdotuksia.

Lisätietoja: Johtava tuloksellisuustarkastaja Tanja Kirjavainen, puh. 09 432 5839